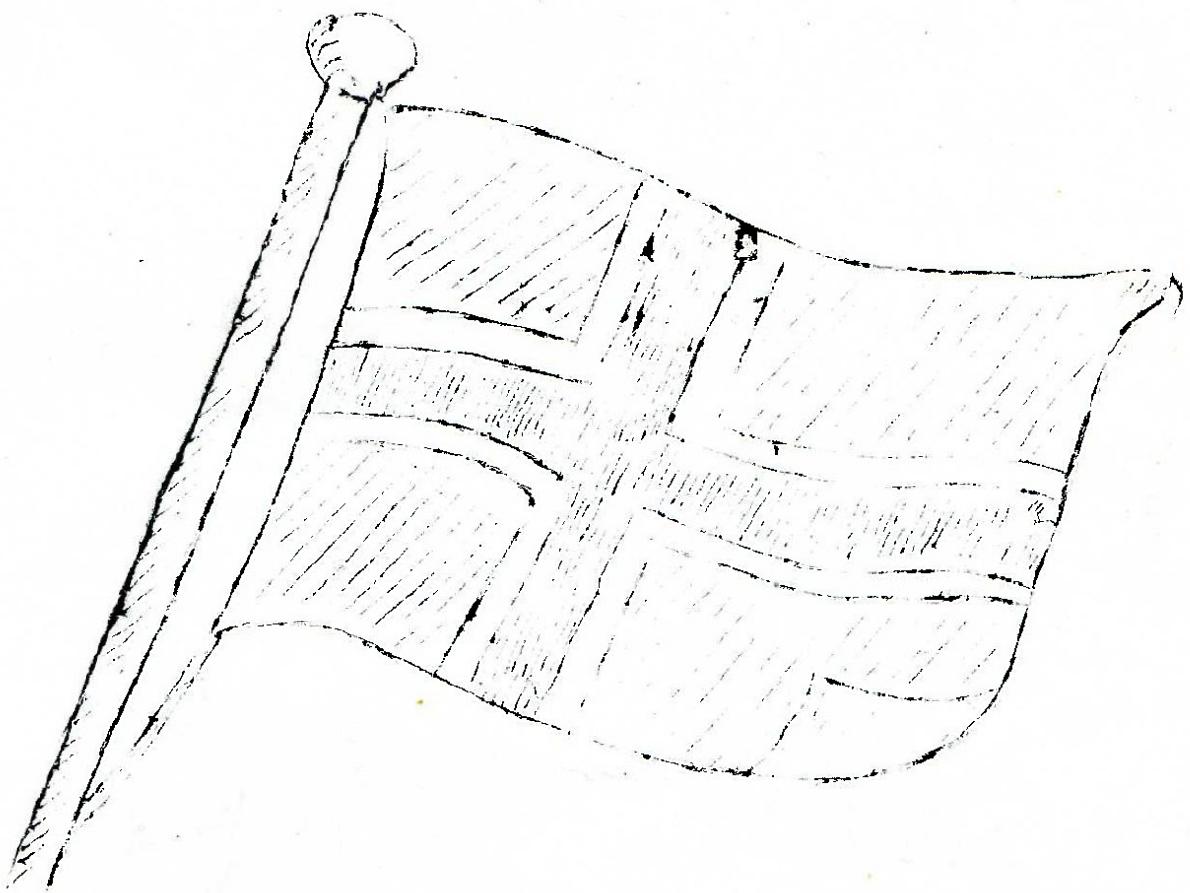

04.05.42

Utvärde
Ekspl.
Årg.
O. V.
Jfr.

31

W O C O E

W O C O E

NORGE VÅRT LAND.

Melding fra Meldingen mandag den 4. mai 1942.

Lærerne holdt stand.

Det er nå vel en måned siden de første lærere ble "hentet til arbeidstjenesten", og siden NS kjørte lærersambandet i grøften. Da lærerne ble satt inn på Grini og skolen overtatt av tyskerne, tapte allerede NS med fluesnapperen (Viva! Sæther) i spissen Kampen om lærersambandet. Det var virkelig formydelig å se på hverledes fluesnapperen og skolestyrer Jensen vred på seg for å få brast den skuteflott som "ministerpresidenten" og da selv på forhind hadde satt på grunn. Enda fluesnapperen hadde fått beskjed om å drive skolen gjennom med alle medier, men ikke klare opp i afføren. Det var bare en ting for han å gjøre, nemlig å trekke loven tilbake til krigen er over. Men det kunne jo ikke fluesnapperen gjøre, for som han selv sa: "Det ville jo være et tilbaketog." Og så stod det altså fast inntil de fant på å velte hals over på tyskerne (månske lettvert) som gikk til arrestasjon av ca. 1 500 lærere. De ble først satt på Grini, men ble senere flyttet til Jarstadmoen, Nazi-Norges Oranienburg (Tysklandsverste konsentrationsleir). Her levde de på 5 tynne stokkbord + 1 tallerken typisk potetsuppe pr. dag med hårdt arbeide fra 7-8 19 med kraftig gymnastikk på inntil 5 timer for de yngste. Men så skulle det virkelige arbeid begynne. 500 lærere ble ad sjøveien fraktet nordover med Kirkenes, som mil i en liten båt som egentlig rummar bare 250 mann, mens 250 arbeidsutsyktige kom tilbake til Grini på samme måte som de ble fraktet derfra - stående i kivognar. På Lysaker st. ble de også lastet i rutebiler for å bli kjørt til Grini. De som var tilstede her vil sent glemme den rå og brutale holdninga til destipo som brukte kjeften og geværkobben og den fredevnde jubel som lærerne fikk ned på veien.

Nazistene har forsøkt å spre rykter om at lærerne ikke skulle ha sett seg. Vi forsikrer dere at det bare er nazister. Lærerne har ikke sett seg og vil ikke si seg. Likevel har 3-4 lærere med sukkersyke måttet melde seg inn i sambandet for å få insulin, men tro ikke at alle lærere har sukkersyke. Og hadde ikke disse lærerne fått valget på denne måte, ville heller ikke de gått inn.

I Aftenposten sørget forleden skolestyre-Jensen etter flere elever til den ene skolen de kan holde gjennom i hele Stor-Oslo. Det var ikke lengre tale om vanskeligheter med utenbyss-elever, nei, de skulle tvortimot få gratis opphold i Oslo for å gi på naziskolen. Og i samme avis for 17/4 sørget Askim sklestyre etter vikar i lærerpost: Det står det bl. a.: Studenter eller folk med god utdannelse såvel kvinner som menn, kan se. At lærerne streiker, som Terseoven sa i sin tale på torsdagen for hans innsettelse, er bare tull. Lærerne (de som er ute) mistet opp på sine skoler som vanlig etter påskeferien, men ble nøkter i holde undervisning. Lærerne streiker ikke, men er klar til å gjøre alt av interesse for barna og skolen. De varner den norske arsdom mot å bli innporet med nazistenes fryktelige gift, den gift som allerede har idelagt for mange mennesker. Lærerne er Norges adel. De holder ut. De vil ikke gi etter for nazistenes syldne lifter eller brutale trusler.

Lærerne holder stand både innenfor og utenfor murene.

Som eksempel på hvor slett lærerne blir behandlet skal vi hit-

... ikke har plass til mer enn 256 personer. Mange av dem er meget syke av lungbetendelse, mavesir, astma, bronkitt, hjerneblodning, sinusyke. Bare to klosetter til samtlige. Kjøkkenets kapasitet er kun for 250 og kan ikke makte forpleiningen på reisen. Vannforsyningen er helt utilstrekkelig. Kapteinen fraskrevet seg ansvaret for transporten. Livbelter holdt utilstrekkelig. Flere ønsker innmeldelse i lærersamband t. foreslår lægeundersøkelse av samtlige lærere.

Hovedpunkter i kirkestriden.

Biskopene har nektet sine embeter, de er blitt fulgt av domprostene og avslått si samtlige prestter i landet, slik at den norske statskirke nå er praktisk tatt uten embetsmenn. Våre geistlige utfører framdeles i den utstrekning de ikke er blitt fjernet - sin virksomhet i mentaltidene, men de er ikke lenger statens tjenere, de mottar ikke ordre fra Departementet og høver ikke sin lønn.

Hva er grunnen til at våre geistlige har funnet i mitte ta disse skritt? De fleste kjenner sikkert enkelte trekk av kirkestriden, men det kan være myttig å ta et overblikk over hovedpunktene i utviklingen. Beslutningen om innfringing av tvungen tjeneste i NS. for barn og ungdom fra tiårsalderen førte til at lærerstanden tok kampen opp - en kamp som den siden har ført på-en slik måte at det vil bli stiende som et lysende kirkempel. Geistlighetens støttet lærerne i denne kampen fordi ungdomstjenesten gjør et urettmessig inngrep i foreldremyndigheten, hjemmets fred og barnas religiøse oppdragelse. Mange andre stridsspers mål har det også vært mellom kirken og NS., men dette fikk begjæret til å flyte over. Hertil kommer angrepet på domprest Fjellbu p.a. gudstjenesten i Trondheims domkirke og hirdens stormisp mot monsignoren som hadde samlet seg utenfor kirken. Det neste var arrestasjonen av biskop Berggrav og avsettelsen av den øverste etter den andre av de ledende geistlige med innsettelse av naziprester som biskoper og en ny lov om at levestfolk - uten teologisk studium - kan innsettes som prester. Departementet krevde også teleskafisk at prestene skulle ha forlatt sine prestegjørder og distrikter innen åtte dager hvis de ikke ville godta nazistenes nyordning. Bare 4 av landets ca. 900 prestter etterkom dette, tiltross for at mange satt i bortkjente distrikter og var i liten eller ingen kontakt med sine kolleger. Departementet trakk si kravet tilbake og forlangte at de skulle sikre avskjed ifra sin geistlige tjerning, noe prestene ikke ville. Men det låst fra staten da betraktet seg etter skrivet til Departementet av 24. feb. I pressen ble det dreyet en voldsom lønkanjon mot geistligheten inntil denne ble stanset 20. april ved en ordre om stillhet om kirkestriden.

Hva nå enn kommer i kampen skal vi huske at det er barna, ungdommen og hjemmernes fred striden står om i første rekke. Nazistene har ikke klart å omvende selv en litteliten del av det voksne Norge til nazismen - derfor vil de ta barna for å funke lenger inn i hodet på dem alt fra tiårsalderen.

Prestene foretar ikke vieler, men det er adgang til å få kirkens velsignelse etter den borgelige vielse, noe som blir benyttet av nesten 100%. Prestene lyser heller ikke til ekteskap, mottar ikke ordre fra Departementet og heller ikke gasjø.

Følgendegeistlige er hittil (20. april) blitt fjernet av nazistene:

O s 'l o' bispedømmet: Biskop Eivind Berggrav, komprost Rygen, Trefoldighets res.kap. Wisliff, Gamle Aker res.kap. Inv. E. Carlsen, Tørshov res.kap. G. Ollmar, Jakobs menighet res.kap. K. Ingrebs, Kampen sokneprest Bastianen. Vestre Fredrikstad prest J. Inke, Askim prost Meierunn, Østre Berum kalkskap. H. Christie, Lier sokneprest K. Nissen, stiftskapellet kosef. H. a m a r bispedømme: Biskop Hille, komprost Jarvik, Sør-Odal res.kap. Jon Johnson, Lillehammer prest Brage Heyem, Fiborgt sokneprest A. Jakobsen, Rendalen sokneprest Haak. A g d e r bispedømme: Biskop Maroni, Langesund sokneprest Nelf Knudsen, Porsgrunn kalkskap. Johan Gjesdal, Skien sokneprest Georg A. Møller, Vinje sokneprest Agnar Sandvik. S t a v a n g e r: Biskop Skjæstad, B j ø r g i n: Biskop Andreis Fleischer, komprost Bjørne Knudsen, Korskirken sokneprest Bernhard Meyer, res.kap. Nils Høed, Mariakirken sokneprest p. Astrup, hjelpeprest Totland, Aarstad, stiftskap. S. Kiissen, N i c a r o s: Biskop Størn, komprost Fjellbu, res.kap. Heyem, Stjørdal hjelpeprast O. Henriksen. H. i l o g a l a n d: Biskop Archn-Hansen, komprost Beckmann, prost kr. Skjeneseth, Vikan, sokneprest A. Wile, sokneprest Lothe, Kjelsvik, stiftskap. M. Haugen.

Aftenposten hadde, som man vil huske, en sjofel lederartikkel om biskop Berggrav og kirkestriden. I den presterer en av bladets nye nazistiske journalister etter all sannsynlighet herr S.W. Flood-følgende som ahr vakt atskillig muntherhet ut over landet:

"Aftenposten har anmeldt om i fi utlånt til sjennomgang alle dokumenter i denne sak. Som landets største avis, uavhengig av stat, kirke og parti har vi ønsket å danne oss vår selvstendige mening. Vårt ønske er blitt imøtekommet, og vi har i to dager på vårt kontor kunnet sjennomgå alt som foreligger av det omfattende materialet."

"Uavhengig av stat, kirke og parti", det er ikke dårlig å kunne si det etter at nazistene under unntaksestilstanden ble tvunget inn i reaksjonen og siden hhr prestant all verdens politikk i bladets spalter etter ordre fra tyskerne og NSV, mens bladets andre journalister nærmest ahr sittet der som fanger under trussel om standrett før den som prøvde å si opp sin stilling.

Antagelig har muntherheten utover landet i anledninglederen vært så høylytt at den kunne høres også av tyskerne, for siden er det blitt merkelig stille om hele kirkestriden. Men skulle vel ikke ha fått skriveforbud i den store avisen som er så uavhengig av stat, kirke og parti?

Har De reist med jernbanen nylig? Da har De sikkert hørt de klønende og skrikende lyder fra hjul og aksler. Nedslitt er materiellet og det har vært hverken tid eller anledning til i fornøyde det. Og man må si også at nedslitningen går med voldsom fart. Spør man en jernbanemann vil han ryste på hodet og si: Vi må jo kjøre så lenge det går, men det er ikke lenge før det stopper av seg selv. Og det er forsiktig allerede begynt. Kunnt også på sidesporene kan man se vogner og lokomotiver som stirrer som vrak. Det blir knappere og knappere om transportmidler - hele det tyskkontrollerte Europa er i den situasjon. Det blir hurtig mot en transportkrisje. Det er i den situasjon Hitler nå febrilsk flytter sine treffer og sitt materiell fra den ene kant til den andre i frykt for hvor angrepet vil komme. Mens hans krigsmaskiner skriker av annsal på øye kommer bombeflyene dag og natt i stadig større mænder fra England.

Nyordningen i lærbransjen.

Før jul fikk Skofabrikkenes Landssammenslutning en ny "kommissærisk" formann, disponent Ola Dahl, Haldens Skofabrikk. Han skal imidlertid senere ha meldt seg ut av partiet og er nå kastet.

Hovedaksjonen begynte før ca. en måned siden. I midten av mars fikk formennene i de respektive særforeninger - garverforeningen, huderessistforeningen m.v. - plutselig beskjed om at de var avsatt og at nye formenn var oppnevnt. Kort tid etter fulgte meddelelse til samtlige rådsmedlemmer i Lærstyret om at de var entlediget. Lærstyrets direktør ble samtidig meddelt at han var oppsagt til øyeblikkelig fratredeon.

Hele aksjonen ble ledet av NS-folk innen bransjen. Det er karakteristisk for partiets mangl på folk at man til formann i huderessistforeningen måtte oppnevne en konkurrent, garver Ihlen fra Drøbak.

Lærstyrets nye direktør, herr Olavson, er før en tid siden blitt sett opp fra sin tidligere stilling som overflidig. Han er ellers kjent for å ha konspirert med de tyske representanter som har stått for utplyndringen av Norge på dette felt.

Av Lærstyrets nye rådsmedlemmer merker en seg:

Disponent Yrvar B. Christoffersen i A/S Christoffersen & Nanre. Selskapet var desidert insolvent før tyskerne kom hit til landet, og herr Christoffersen satte seg allerede 10. april 1940 i forbindelse med sjefintendanten for å hjelpe til med å skaffe de fornødne forsyninger. Han har tjent millioner på sin assistanse ved utplyndringen. Han er nå blitt NS-ombudsmann for pelsbransjen. Hele hans virksomhet har ligget på konten av de gjeldende lover, men myndighetene har ikke kunnet ta seg av ham p.g.a. hans statte hos tyskerne. Han er intelligent hensynsløs og mørkt farlig.

9999 9999

Disponent Larsen fra Skien som representerer skofabrikken i rådet, er p.t. under Forsyningdepartementets spesielle oppsikt, da det er ønsket sak at han i lengre tid har utsatt større kvalita skotrytten å motta de nødvendige anvisninger. Forholdet er meget graverende, men med partimerket er han antagelig sikret mot straffeforfølging. Herr Larsen er før kort tid siden også blitt oppnevnt til formann for skofabrikkenes produksjonsutvalg, og denne lovbyter er derfor den man bland skotryfabrikantene som i øyeblikket har størst innflytelse i bransjen. Herr Larsen kjennes av folk i Skien som en utpreget rangler.

9999 9999

Hitler, Quisling og Gulbrand Lunde var ute og spaserte. De diskuterte hvem av dem som var best til å lyve. Da de kom forbi en myrde de enige om at den som sank dypest i myren var den beste til å lyve. Hitler hoppet uti og sank øyeblikkelig i til skuldrene. Da han snudde seg og så Quisling som bare stod i tilkliene, ropte han sint: "men erregud da mann, driver De ingen propaganda i Norge?" "Joda," svarte Quisling, "jeg står på hodet til Gulbrand Lunde nå."

9999 9999

Som ny ordfører i Aker er utnevnt Thorleif Stenersen, en bror av den tidligere ordføreren Edvard Stenersen som nå er blitt fylkesmann for Oslo og Akershus.

Bak disse utnevnelser ligger imidlertid en ganske pussig historie. Det var nemlig i sin tid meningen at Thorleif og ikke Edvard skulle bli ordfører. Edvard har, som man vet, kjørt veiplogen ute på Godlia og allers stort sett vært gardsgutt før sin bror. Nå ville imidlertid tilfellet at en medarbeider i Fritt Folk trodde det var Edvard som skulle bli ordfører. Han ringte opp og gratulerte med utnevnelsen. Edvard tok overrasket og glodesstrålende med meddelelsen som han vel holdt for helt sannsynlig. Han er jo partimedlem - og som bekjent, i disse tider kan allting hende. Han fortalte en del om hva han hadde tenkt å gjøre i Aker og dette ble trykket. Da var det jo forsøkt å rette på feiltakelsen og Edvard var og ble ordfører. Siden ble han fylkesmann - - - og Thorleif fikk den posten som opprinnelig var tiltenkt ham.

Barnearbeid i fabrikkene i Tyskland.

I hovedorganet for nazistene, "Volkischer Beobachter", for 16. april finnes det på side 3 en artikkel som er ganske opplysende om situasjonen i Tyskland idag. Det meddeles her at de tyske Hitler-Middle, piker i 6. og 7. klasse i folkeskolen skal "aktivisere" sin krigsinnsats. Ved siden av den innsats de gjør gjennom hele året før krigen skal de nemlig i år arbeide tre uker i sommerferien. Arbeidet skal finne sted i fabrikker eller andre steder hvor de dermed skal skaffe ivlæsning og hvile for endge arbeidersker, heter det. Dette krav stilles til alle piker unsett om de herer under Hitlerjugend, men for å arbeide i fabrikkene skal de dog ha fyllt 15 år.

En russisk fangetransport ble lørdag 18. april ført gjennom Oslo. Det virket opprørende på befolkningen å se med hvilken brutalitet tyskerne behandlet sine fanger. Disse var fullstendig utsulpet; på bryggen slikket de i seg listefiskemol som var rent ut av de sekker som stod der. Folk prøvde å gi dem noen hjelp ved å stikke til dem matpakker, sigaretter osv., men selv disse uskyldige barmhjertighetsgjerninger talte ikke tyskerne å se på. En ekspediteur i en forretning ble, da han forsøkte å la fangene få et eller annet å spise, overfalt av en tysk viktpost som kløyde både over- og underleben på ham med knyttrivslag. En annen, som kastet noen sigarett til fangene, ble sorfulgt helt inn i huset av en tyskér. Folk så også hvorledes en russisk fange, som hadde bryd seg ned for å ta opp en sigarettstump, ble slått ned av en tysk soldat. Gamle mennesker som overvar dette gråt av forbitrelse og skam over slik menneskeverdighet.

På veien til bestemmelsesstedet Jærstaden lykkes det ca. 60 av fangene å ramme.

Om aftenen 25. mars falt det et skudd på arneås. Det var en ung mann ved navn Kolbjørn Briten som døde på stedet. Høyelvprskudet ble avfyrt midt i tettbebyggelsen og en mengde mennesker hadde hørt det, fortaltet avisene, men alle trodde at det var en karbidbil som bryddet seg ikke om det.

Bet som avisene imidlertid ikke forteller er at Kolbjørn brilten til skjensel for sitt land og sitt gode norske navn var angiv. Han døde av det - som alle angivere før eller senere gjør. Dette er et tilfelle av angivari som er blitt kjent først hendelsen ble omtalt i avisene. Mange angivere dør i stilhet.

Høg er meget farlig å være angivere. Og nesten like farlig er det å gi fienden tilhånd. Husk: Alt blir sett - og intet blir glemt.

Første lørdag og søndag etter påske ble det holdt såkalt "Norges mesterskap i slalom og utførrenn" på Rjukan og nazistene konstaterte i svare overskrifter i avisene at det hadde vært ualmindelig veldig godt og at slalomsporten nå var på vei opp av bølgedelen og mot både stor bredd og høyde.

Sannheten er at "mesterskapet" foregikk i en slik stilisert omkretsethet at 'folk' i distriket for en stor del ikke anta at det foregikk noe "mesterskap". De lokale nazister forsøkt at det var fuldstendig lest i sjørene med slags reklame for foretakets net og det eneste sin merke til rennet var tre hvidskrevne plakater som var oppslatt på stolper i Rjukan.

Meltakerne, presse, funksjonærer og tilskuere var ikke mer tyllrike enn at to bussar makelig rummet dem alle. Lørdag da rennet foregikk i Mælolia var det med prisen ikke mer enn ti tilskuere tilstede og søndag, da det ble holdt i en gammel treningsløype i Gjerdalen der i Fjellstua var det etter i alt tretti. Meltakerne var de vante travere fra alle nazistiske renn. Søndag var det kolossal tilstrøming til fjellbanen på Rjukan - publikum siktet nærlig på sin sangstur bort fra ~~cctv~~ ~~xx~~ terrang hvor nazistene holdt til. I laga noe alags præmieutdeling og festlighet i Rjukan var helt nytteløst - i hele Rjukan var Tinn med sine mer enn ti tusen mennesker og det målig ikke mer enn 76 - med smil og stort, som er medlemmer av Nasjonal Samling.

Har De lest Deutsche Zeitung for 28. februar i år? Nå finnes den hverken i avisioskene eller annet steds. Den ble nemlig bislagt og tilintetgjort. Årsaken var at en tysker i blåsynt omgang med samniet hadde sittet sin dobbok om at tyske tropper i Nord-Norge opptrådte i norske uniformer - stikk imot enhver krigslov. Det var uniformer de fikk i på Elvegårdsmoen, hjelp til denslags tikk da av nazisten oberst Sundt, mappen som overga Narvik.

"Idrettsføreren".

Idrettsføreren, advokat Reichborn-Kjennerud har trukket seg tilbake og skal reise til Østfronten, heter det. I fritt Folks referat fra avskjedshøytideligheten står det at "idrettsråd Charles Hoff fikk ordet og i varme ord takket idrettsføreren for det banebrytende arbeid han har utført." For en gjennomført falskhets. - Siken er jo at Charles Hoff som den intrigante og maktyske gangster han er, ustinselig har fallt Kjennerud i ryggen og gjort stillingen helt uholdbar for ham. Som idrettsråd hadde han jo ministerens bre og stod ham nærmest, samtidig som Reichborn-Kjennerud på en måte var underordnet departementet. Og så hadde han jo et godt angrepunkt i det at Kjennerud var vel suktig. Nå er C. Hoff førstemann og i realiteten den som leder. Godt er det, så er det enda mindre sjansen enn noengang før at den nazistiske idrett vinner frem. Hoff har alltid forsitt å skifte seg uvenner i høpetall, han har allerede mange innen det nye forbund. Og en dag vil det vel også bli et oppgjør om tippeselskapet som han er direktør for.

Quisling har ganske gode inntekter. Grandevillaen er som man vet gjort i stand med kolossale omkostninger og han har også sin leilighet i byen. I direkte lønn never han nå 20 000,00 kroner månedentil 240 000,00 kroner året. Ikke dårlig når man har fritt hus og representasjonsutgifter så meget man vil ha. Siden vi nå er inne på penger-spørsmålet - korruptionen som er grodd opp i løpet av de siste to år har nå nådd en utbruddelse som savner sidestykke i Europa. Stadig kan man konstatere at nazister forlanger at de og de varer skal leveres gjennom et bestemt firma - og når man så undersøker, viser det seg ganske riktig at det er NS.-interesser i det. Hatet og missunnelsen eror kraftig mellom NS-folkene under slike forhold, det er klart. Den ene synes den andre får for meget og blir for ster. Typiske tegn er stemningen mot stabssjef Trondsen og hans bror, økonomisjef Trondsen som har benyttet anledningen til å berike seg voldsomt. A propos å bli stor: Da Gulbrand Lunde kom hjem fra sin Italiareise ble det dispensert fra papirrasjoneringen for at man skulle få platt til val en side omtale og minst syv billeder av Lunde og de andre høye herrer. Det har vært atskillig flir også innen NS. av den grunn der Führer oppnådde ikke en slik omtale på sin fødselsdag. En det er jo nokså enkelt å få det til når man selv er minister til opplysning og propaganda:-